

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 15/09-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. januára 2009 predbežne prerokoval sťažnosť J. M., trvale bytom Ž., t. č. S., vo veci namietaného porušenia základných práv na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 a na prezumpciu neviny podľa čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1, ako aj práva na prezumpciu neviny podľa čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 84/2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. M. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. decembra 2008 doručená sťažnosť J. M. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základných práv na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 a na prezumpciu neviny podľa čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1,

ako aj práva na prezumpciu neviny podľa čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Martin (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 84/2007.

V sťažnosti sťažovateľ uviedol: „... že bol trestne stíhaný pre trestný čin útoku na štátny orgán, pričom spod obvinenia bol oslobodený. V zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci... si... uplatnil náhradu škody spôsobenú trestným stíhaním jeho osoby... Okresný súd... vo veci nekoná od 17. 9. 2007 čakajúc ako skončí trestné konanie vedené na Okresnom súde v Žiline pod sp. zn. 3 T 96/04, či bude sťažovateľ odsúdený a aký trest mu bude uložený...

Trestné konanie sťažovateľa na Okresnom súde v Žiline sp. zn. 3 T 96/04 nijakým spôsobom nesúvisí s prejednávanou žalobou na Okresnom súde v Martine...

Čakaním a nekonaním vo veci sťažovateľovej žaloby porušuje Okresný súd... princíp prezumpcie neviny, nakoľko predpokladá, že sťažovateľovi bude uložený trest a tým sa znížia jeho nároky v občiansko právnom konaní na náhradu škody. Takéto konanie je neústavné a vytvára zbytočné prietahy v konaní.“

V nadväznosti na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo J. M., na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy..., a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... Okresným súdom... v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 84/2007 porušené bolo.

2. Základné právo J. M., na prezumpciu neviny podľa čl. 50 ods. 2 Ústavy..., a právo na spravodlivé súdne konanie – prezumpcia neviny podľa čl. 6 ods. 2 Dohovoru... Okresným súdom... v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 84/2007 porušené bolo.

3. Okresnému súdu... v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 84/2007 prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

4. J. M. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 200 000,-Sk..., ktoré je Okresný súd... povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia...

5. Okresný súd... je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia J. M. na účet právneho zástupcu ustanoveného Ústavným súdom... v lehote 15 dní od právoplatnosti nálezu.“

Sťažovateľ požiadal ústavný súd o ustanovenie právneho zástupcu na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, ktorú odôvodnil tým, že „... *nakoľko moje finančné príjmy nestačia nato, aby som si mohol dovoliť sám platiť právneho zástupcu na konanie pred ústavným súdom, nemám žiaden majetok ani iné príjmy, ktoré by to dovoľovali...“*.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu

jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila táto podmienka, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal 27. októbra 2008 sťažnosť na prietahy predsedovi okresného súdu, ktorý na ňu odpovedal prípisom z 13. novembra 2008.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil právne prostriedky, na uplatnenie ktorých mal právo podľa § 3 ods. 7 a § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“), alebo ak sa preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle citovaných zákonov zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy

v konaní“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti“.

Napokon podľa tretieho odseku predmetného zákonného ustanovenia „Ak orgán poverený vybavovaním sťažnosti zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky“.

V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Ústavný súd zastáva okrem toho názor, že (podanie) sťažnosti predsedovi okresného súdu (27. októbra 2008) v krátkom čase po podaní sťažnosti ústavnému súdu (8. decembra 2008) sa javí byť iba formálnym úkonom, ktorému nemožno pripísať účinky, ktoré by inak taká sťažnosť mohla mať, ak by predseda okresného súdu dostal primeranú (rozumnú) lehotu na prijatie opatrení proti zbytočným priet'ahom vo veci samej (m. m. IV. ÚS 306/04, III. ÚS 78/05, IV. ÚS 194/05).

Na základe týchto zistení ústavný súd dospel k záveru, že v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, a preto ju odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. Sťažnosť bolo potrebné odmietnuť aj z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade „základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čo platí aj vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 dohovoru, môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy

netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných priet'ahoch (m. m. II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04).

Predmetom s'ťažnosti je tvrdenie s'ťažovateľa, podľa ktorého postupom okresného súdu došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože nekoná a čaká ako skončí trestnoprávne konanie na Okresnom súde Žilina vedené pod sp. zn. 3 T 96/04.

Ústavný súd v rámci predbežného prerokovania veci z obsahu spisu vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 7 C 84/2007 zistil, že predmetné konanie začalo na návrh s'ťažovateľa 30. marca 2007 na okresnom súde podaním žaloby proti 1) Slovenská republika - Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, 2) Slovenská republika - Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, 3) Slovenská republika - Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky o zaplatenie 2 500 000 Sk s prísl. a bolo vedené pod sp. zn. 7 C 84/2007.

Celkové súdne konanie na okresnom súde sa vedie ku dňu podania s'ťažnosti necelých 21 mesiacov. S'ťažovateľ priložil k s'ťažnosti aj list predsedníčky okresného súdu sp. zn. Spr. 2065/08 z 13. novembra 2008, ktorým odpovedala na jeho s'ťažnosť na priet'ahy v konaní a uviedla, aké úkony okresný súd vo veci vykonal od začiatku konania. V odpovedi okrem iného uviedla:

„- 5. 4. 2007 - súd vyzval navrhovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za podaný návrh

- 7. 5. 2007 - súdu doručená žiadosť navrhovateľa o oslobodenie od poplatkovej povinnosti

- 16. 5. 2007 - súd uznesením rozhodol a priznal navrhovateľovi oslobodenie od zaplatenia súdneho poplatku za návrh. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 25. 5. 2007

- 28. 6. 2007 - súdu doručená žiadosť Generálnej prokuratúry SR o zaslanie písomnosti, ktoré spolu s návrhom doložil navrhovateľ

- 18. 7. 2007 - súdu doručené vyjadrenie Ministerstva spravodlivosti SR k návrhu

- 24. 7. 2007 - súd vyzval právneho zástupcu navrhovateľa o doloženie fotokópie dokladov, nakoľko odporcovia majú právo sa s nimi oboznámiť

- 30. 7. 2007 - súdu doručené vyjadrenie Ministerstva vnútra SR (odporcu v rade 1) k návrhu

- 10. 8. 2007 - právny zástupca navrhovateľa doručil súdu fotokópie žiadaných dokladov

- 15. 8. 2007 - súd vyzval Generálnu prokuratúru SR (odporcu v rade 2) o vyjadrenie sa k návrhu

- 16. 8. 2007 - súdu doručené vyjadrenie Generálnej prokuratúry SR k návrhu

- 30. 8. 2007 - súd vytýčil termín pojednávania na deň 17. 9. 2007

- 4. 9. 2007 - súdu doručená žiadosť navrhovateľa o oznámenie termínu pojednávania

- 17. 9. 2007 - súd na pojednávaní vypočul účastníkov konania a pojednávanie odročil na neurčito s tým, v akom štádiu sa nachádza konanie na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 3 T 96/04

- 18. 9. 2007 - súd žiadal Okresný súd Žilina o oznámenie, v akom štádiu sa nachádza konanie sp. zn. 3 T 96/04

- 17. 10. 2007 - súd urgoval Okresný súd Žilina o oznámenie

- 26. 10. 2007 - súdu doručené oznámenie Okresného súdu Žilina, že konanie nie je doposiaľ skončené

- 17. 1. 2008 - súd vyzval Okresný súd Žilina o oznámenie stavu konania

- 29. 1. 2008 - súdu doručené oznámenie Okresného súdu Žilina

- 30. 10. 2008 - právny zástupca navrhovateľa oznámil súdu zrušenie plnomocenstva

Na základe uvedenej chronológie úkonov konštatujem, že Vaša sťažnosť je čiastočne opodstatnená. V období od 18. 9. 2007 do 3. 10. 2008 súd zisťoval, v akom štádiu sa nachádza konanie vedené na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 3 T 96/04, hoci v tomto štádiu konania mohol konanie prerušiť.

Z vyjadrenia zákonného sudcu vyplynulo, že dosiaľ vo veci nerozhodol z objektívnych príčin, nakoľko s Vaším návrhom súvisia aj trestné konania, ktoré sa vedú na Okresnom súde v Žiline...“

Aj keď okresný súd uznal čiastočnú opodstatnenosť sťažnosti na prietahy, to samo osebe neznamená porušenie ústavných práv. Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 23/03, I. ÚS 61/03, I. ÚS 111/03).

Okresný súd koná vo veci ako nezávislý a nestranný štátny orgán. Podľa čl. 144 ods. 1 ústavy sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom. V danom prípade okresný súd posúdil, že je potrebné odročiť pojednávanie na neurčito z dôvodu, že treba zistiť, v akom štádiu sa nachádza konanie vedené na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 3 T 96/04, ktoré môže mať význam pre rozhodnutie vo veci samej. Takýto postup okresnému súdu nemožno vyčítať, lebo koná v rámci zákona, i keď mohol urobiť iné vhodné opatrenia, napr. prerušiť konanie.

Podľa názoru ústavného súdu s poukazom na konštantnú judikatúru ústavného súdu (IV. ÚS 182/03, IV. ÚS 197/03, IV. ÚS 203/03) postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 84/2007 a dĺžku konania od 30. marca 2007 do podania sťažnosti ústavnému súdu (8. december 2008) nemožno na základe skutočností uvedených v sťažnosti a poznatkov o doterajšom priebehu považovať za taký, ktorý by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy v konaní“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy. Úkony okresného súdu boli vykonávané priebežne a neosvedčujú reálnu možnosť porušenia sťažovateľom označených základných práv a slobôd.

3. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namietal tiež porušenie práva na prezumpciu neviny podľa čl. 50 ods. 2 ústavy (čl. 6 ods. 2 dohovoru).

Ústavný súd konštatuje, že v okolnostiach prerokovávanej veci je zřejmé, že v civilnom súdnom konaní vedenom pred okresným súdom pod sp. zn. 7 C 84/2007 nemohlo prima facie dôjsť k namietanému porušeniu jeho práva (na prezumpciu neviny), a preto je sťažnosť sťažovateľa zjavne neopodstatnená, v dôsledku čoho ju bolo potrebné

aj v tejto časti odmietnuť už pri jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

4. V dôsledku odmietnutia sťažnosti bolo bez právneho významu, aby sa ústavný súd zaoberal ďalšími požiadavkami uvedenými v sťažnosti (priznanie finančného zadosťučinenia, náhrady trov konania a ustanovenia právneho zástupcu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. januára 2009